

Noordpool Orkest

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 0**

Gevraagd subsidiebedrag: € 250.000

Over de instelling

Stichting Noordpool Orkest, podiumkunsten, muziekensembles en koren, Groningen

Stichting Noordpool Orkest (hierna: Noordpool Orkest) is gevestigd in Groningen en organiseert concerten en educatieve activiteiten in Groningen, de noordelijke regio en de rest van het land. Het Noordpool Orkest is een bigband, aangevuld met een strijkerssectie, van ruim veertig musici. Het brengt eigentijdse, actuele muziek met een breed spectrum: jazz, rock, latin, hiphop, filmmuziek, et cetera. Zelf spreekt het van 'lichte muziek'. In een aantal programma's spelen thema's uit het noorden van Nederland een rol. Het ensemble initieert tevens activiteiten op het gebied van talentontwikkeling in de beoefende genres. Het Noordpool Orkest staat onder artistieke leiding van dirigent en componist Reinout Douma.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.17 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Noordpool Orkest geen subsidie toe te kennen.

Het Noordpool Orkest heeft in de eerste tien jaar van zijn bestaan een mooie staat van dienst opgebouwd als orkest voor 'lichte' muziek in Noord-Nederland. De afgelopen jaren heeft het orkest zich muzikaal laten uitdagen door samenwerkingen met toonaangevende (inter)nationale solisten en gastdirigenten, wat de kwaliteit van het orkest sterk heeft vergroot. Voor de periode 2021 – 2024 presenteert het orkest een ambitieus plan waarin het programma's voor muzikaal experiment en landelijke publieksopbouw combineert. Ook ontplooit het orkest interessante activiteiten op het gebied van talentontwikkeling. De raad constateert echter dat het Noordpool Orkest nog niet in een internationale context opereert, wat volgens de regeling een vereiste is.

De financiële gezondheid van het Noordpool Orkest op het moment van aanvragen was voldoende. Het Noordpool Orkest betaalt zijn freelance musici relatief lage vergoedingen, maar wil die in 2021 – 2024 verhogen. Het is niet duidelijk of het orkest betrokken is bij de totstandkoming van de cao voor muziekensembles; het orkest wil deze cao wel gaan volgen.

Het Noordpool Orkest reflecteert beknopt op de toepassing van de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit en Inclusie. De raad mist doelstellingen op het gebied van de laatste code.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Het Noordpool Orkest is opgericht in 2009 en heeft in de eerste tien jaar van zijn bestaan een mooie staat van dienst opgebouwd als orkest voor 'lichte' muziek in Noord-Nederland. Het orkest heeft een uniek profiel door in zijn programma de focus op muziekgenres als jazz, rock, latin, hiphop en filmmuziek te combineren met thematische programma's die aansluiten bij het karakter van Noord-Nederland, zoals in de 'Werkman Suite' en 'Werelderfgoed Waddenzee'. In de eigen producties zoekt het ensemble naar nieuwe klanken en methodes om het repertoire voor 'lichte' muziek uit te breiden, waarbij vooral wereldmuziek en elektronische muziek de onverdeelde aandacht van het orkest hebben. De afgelopen jaren heeft het orkest zich muzikaal laten uitdagen door samenwerkingen met toonaangevende (inter)nationale solisten en gastdirigenten, wat de kwaliteit van het orkest in hoge mate heeft vergroot.

Het ingediende plan straalt naast ambitie ook de wil uit om zich de komende periode verder te ontwikkelen en bestaande activiteiten uit te bouwen. Het orkest verwoordt goed zijn artistieke visie en doelstellingen. De komende periode richt het Noordpool Orkest zich op vier pijlers: 'expeditie', 'duel', 'noord' en 'volle bak'. Onder de eerste noemer onderzoekt het orkest nieuwe geluiden in compositie, instrumentarium, bezetting en geluidsbewerking. Het wil bijvoorbeeld technieken uit de elektronische muziek, zoals vervorming, manipulatie en optimalisatie van geluid, combineren met akoestische muziek. Ook wil het langere stukken met een grotere zeggingskracht ontwikkelen voor lichte muziek, zoals dat in de klassieke muziek veel gangbaarder is. De raad vindt dit interessant, en met 'Radiohead, a Jazz Symphony' heeft het Noordpool Orkest al laten zien dat het daartoe in staat is. Ook zoekt het orkest samenwerking met instrumenten en composities van niet-Nederlandse culturele herkomst. Onder de noemer 'duel' gaat het Noordpool Orkest samenwerken met makers uit theater, film, dans, literatuur, poëzie, beeldende kunst en cultureel erfgoed. Zo wordt met regisseur Jos Thie en een aantal amateurorkesten in 2021 de productie 'Fanfare' tot stand gebracht rond de gelijknamige film van Bert Haanstra. De pijler 'noord' omvat samenwerkingen met kunstenaars en kunstinstellingen uit Noord-Nederland, zoals de Gronings-Syrische maker Ahmad Abdulwahab en jeugdtheater De Steeg. Daarnaast is er de populaire programmalijs 'volle

bak', concertseries met cabaretiers, filmmakers, popartiesten die in de hele regio kunnen spelen, zoals met Paul van Vliet of Ellen ten Damme.

De raad vindt de geplande interdisciplinaire samenwerkingen van het orkest uitdagend en is van mening dat de programmering een goede samenhang laat zien. De raad vindt het ook interessant dat naast de artistiek leider de komende periode Oene van Geel en Thijs de Vlieger deel gaan uitmaken van het artistieke team, specialisten op het gebied van respectievelijk wereldmuziek en elektronische muziek.

De raad constateert dat het Noordpool Orkest nog niet in een internationale context opereert. In de huidige periode geeft het ensemble geen concerten in het buitenland, in de komende periode plant het orkest een à twee internationale concerten per jaar. Het orkest komt daarmee naar de mening van de raad nog niet in aanmerking voor een BIS-subsidie. Ook de landelijke zichtbaarheid van het orkest is gering, met name waar het de experimenteler programmering betreft. Het valt op dat het orkest in zijn plan niet uiteenzet hoe het werk de komende periode landelijk is gespreid en met welke programma's het de rest van het land aandoet.

Vernieuwing

Het Noordpool Orkest maakt zich vanuit het noorden sterk voor de ontwikkeling van de door hem beoefende genres. Vooral het project 'compressed community' spreekt tot de verbeelding. Waar muziek van symfonieorkesten wordt opgenomen alsof de luisteraar zelf in de zaal zit, wil het Noordpool Orkest opnametechnieken uit de pop- en elektronische muziek juist inzetten als artistiek middel om de zeggingskracht te vergroten. Geluidstechniek wordt daarmee dus niet alleen ingezet om muziek vast te leggen; de audio- en muziektechnische zoektocht zal nieuwe klankkleuren en klankbeelden realiseren. De raad is ook nieuwsgierig naar hoe het ensemble nieuwe elektronische instrumenten zal gaan inzetten in combinatie met versterkte akoestische instrumenten.

Met het initiatief tot de Noordpool Troupe (i.s.m. Keunstwerk Friesland) geeft het Noordpool Orkest vorm aan talentontwikkeling. Jongeren tussen de 14 en 23 jaar uit de noordelijke provincies spelen onder leiding van musici van het Noordpool Orkest en geven zelf uitvoeringen. Hierbij wordt ook samengewerkt met jeugdtheater en andere disciplines. Ook bij Noordpool Troupe zal de komende jaren meer aandacht zijn voor elektronische muziek.

Het Noordpool Orkest is verder, buiten deze aanvraag om, trekker van de subsidieaanvraag bij Creative Europe voor de oprichting van een Youth Orchestra Next Generation (YONXT). Het betreft een vierjarig programma om jonge musici op te leiden in de lichte muziek, waarin de jeugdcultuur in

al haar diversiteit ook een plaats krijgt. De raad waardeert de inspanningen van het orkest op dit terrein.

Het ensemble geeft in het plan verder aan dat het op verschillende manieren aan talentontwikkeling wil gaan werken, onder meer in samenwerking met de conservatoria van Amsterdam, Enschede, Groningen, Maastricht, Rotterdam en Zwolle. De raad vindt dat een goed voornemen maar mist een nadere uitwerking van dit plan.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Het Noordpool Orkest werkt volledig met freelancers. Het orkest geeft een specificatie van de vergoedingen waarin reistijd- en kosten zijn inbegrepen. De raad vindt de genoemde bedragen aan de lage kant. Voor de komende jaren koerst het orkest op marktconforme honorering, meer repetitietijd en vergoeding bij ziekte. Het Noordpool Orkest spreekt de intentie uit om de in ontwikkeling zijnde cao voor ensembles te gaan volgen, maar gaat hier verder niet op in. Het is ook niet duidelijk of het ensemble betrokken was bij de totstandkoming van deze cao.

De huidige financiële gezondheid van het Noordpool Orkest is voldoende en het Noordpool Orkest onderbouwt goed hoe het de komende periode aan verdere verbetering wil werken. De beheerlasten van de organisatie zijn laag en het Noordpool Orkest streeft ernaar deze ook in de komende periode zo laag mogelijk te houden. De liquiditeit en solvabiliteit zijn hoog, maar het weerstandsvermogen is aan de lage kant. Het orkest heeft een groot verdienvermogen. Op dit moment haalt het orkest 80 procent van de inkomsten uit kaartverkoop.

De begroting laat een forse stijging zien, die deels lijkt samen te hangen met een verdubbeling van het aantal concerten. Uit de toelichting wordt niet helemaal duidelijk hoe de stijging van baten en lasten is opgebouwd. Wel is een risicoanalyse opgenomen met eventueel te nemen maatregelen. Hieruit blijkt dat Noordpool een doordachte bedrijfsvoering heeft.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Naast het eerdergenoemde Noordpool Troupe organiseert het Noordpool Orkest ook een tweejaarlijks project met mbo-kunstopleidingen en andere partners. In dit project worden studenten van diverse opleidingen van mbo tot conservatorium samengebracht om muziek te schrijven, te arrangeren en uit te voeren. De eerste editie bleek een succes en het project wordt voortgezet. De samenwerking met het Prins Claus Conservatorium in Groningen wordt verder uitgebreid met gezamenlijke masterclasses.

Met zijn gekozen genres en zijn vier programmaliijnen heeft het Noordpool Orkest de potentie om een groot en divers publiek aan te spreken. In de afgelopen vijf jaar heeft het publieksbereik van het Noordpool Orkest een ontwikkeling doorgemaakt van lokaal en regionaal naar nationaal. Daarbij valt wel op dat het orkest vooral met de populairder programmering (zoals met Paul van Vliet) door het land reist, en de experimenteler programma's vooral binnen de noordelijke regio laat zien. Het orkest zet in het plan niet uiteen hoe het zijn publiek de komende tijd wil vergroten, verbreden en wil diversifiëren. Het orkest stelt zich grote ambities om meer publiek binnen te halen, maar de raad mist strategieën en treft ook geen specificaties van de beoogde doelgroepen aan in het plan.

Geografische spreiding

Het Noordpool Orkest heeft zich ontwikkeld in het noorden van het land en geeft een groot deel van zijn uitvoeringen in de drie noordelijke provincies. Uit de aanvraag en de vele lokale en regionale samenwerkingen blijkt dat het orkest goed geworteld is in de regio.

In de loop der jaren wist het orkest ook de weg te vinden naar andere podia in het land en het is daarnaast actief op een aantal Nederlandse festivals.

In zijn reflectie op de BIS-aanvragen beschrijft de stedelijke cultuurregio We the North het Noordpool Orkest als een jong en talentvol orkest, dat past binnen de speerpunten van de regio 'talentontwikkeling' en 'aandacht en ruimte voor (jonge) makers in het noorden'. De regio geeft aan dat de slagkracht en de betekenis van het orkest voor de talentontwikkeling en voor het artistieke makersklimaat in Noord-Nederland met een opname in de BIS zullen vergroten. De raad kan zich vinden in de analyse van de regio maar vindt het voor opname in de BIS voor het Noordpool Orkest nog te vroeg. Wel spreekt hij de hoop uit dat het orkest zich de komende periode met gedegen steun vanuit de cultuurregio en/of fondsen verder zal kunnen ontwikkelen om naast zijn regionaal belang ook zijn landelijke en mogelijk internationale belang te verstevigen, waarvoor de raad bij dit orkest grote potentie ziet.

Toepassing Fair Practice Code

Het Noordpool Orkest geeft in de toelichting op de Fair Practice Code aan dat het om meer gaat dan beloning, maar reflecteert niet op de code. Het orkest beschrijft in grote lijnen welke veranderingen het wil doorvoeren in de komende periode op het gebied van secundaire arbeidsvoorwaarden, reiskosten en de opbouw van een financieel vangnet bij ziekte. Het orkest geeft geen andere uitleg over wat het specifiek wil bereiken in de komende jaren.

Toepassing Governance Code Cultuur

In zijn toelichting op de Governance Code Cultuur beschrijft het Noordpool Orkest in grote lijnen hoe de code wordt toegepast. Uit het plan en de toelichting lijkt het orkest de code goed toe te passen, maar op basis van de aangeleverde informatie kan de raad dit niet volledig beoordelen.

Het Noordpool Orkest heeft geen ANBI-status en is dus niet verplicht zijn jaarverslagen en jaarrekeningen te publiceren; deze verslagen zijn via de website dan ook niet te raadplegen.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

De toelichting op de Code Diversiteit en Inclusie is summier en bevat geen doelstellingen of reflectie. De raad vindt dit jammer, omdat in de huidige werking van het orkest en in de plannen het streven naar het maken van verbindingen tussen mensen sterk en integer naar voren komt. De raad mist een visie op hoe diversiteit en inclusie bereikt wordt. Dat de orkestleden verschillende nationaliteiten hebben, betekent niet dat daarmee een goede representatie bereikt is.

De raad van toezicht heeft sinds kort een goede genderbalans en het orkest heeft aangegeven dat bij volgende vacatures aandacht zal zijn voor kandidaten met een cultureel diverse achtergrond.